

3.3 Tarmės

1. Perskaitykite tekstą. Pabraukite ir kartu su mokytoju išsiaiškinkite nežinomus žodžius.

Žemaičiai

Žemaičių tarmės plote ir kirčiuoti, ir nekirčiuoti *uo, ie* tariami nevienodai, todėl skiriamos trys žemaičių patarmės – *vakarų žemaičių, šiaurės žemaičių ir pietų žemaičių*. Taigi žodžius „duona“ ir „sviestas“ kiekviena žemaičių patarmė taria skirtingai:

- **vakarų žemaičiai** sako: *dona, svestas*;
- **šiaurės žemaičiai** sako: *douna, sveistas*;
- **pietų žemaičiai** sako: *dūna, svysts*.

Aukštaičiai

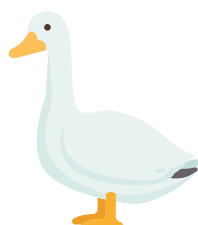
Skiriamos trys aukštaičių patarmės: *vakarų aukštaičiai, pietų aukštaičiai ir rytų aukštaičiai*. Aukštaičių tarmė skirstoma į patarmes pagal dvigarsių *am, an, em, en* ir balsių *a, ę* tarimą:

- **vakarų aukštaičiai** sako taisyklingai: *kanda, švenčia, žąsis, tęsia*;
- **pietų aukštaičiai** (dzūkai) sako: *langas, kampas, žūsis, skįsta*;
- **rytų aukštaičiai** sako: *runka, žvingia, untis, grūštas, žūsis*.

Pagal Kazį Morkūną „Visuotinė lietuvių enciklopedija“

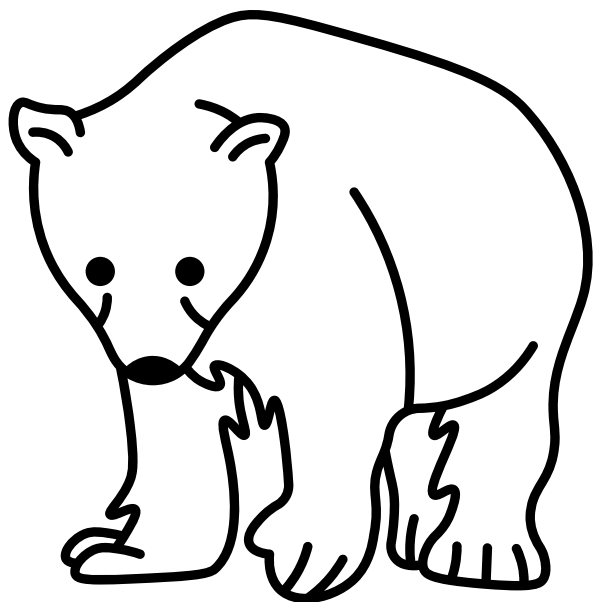
2. Susiskirstykite poromis (pirkėjas ir pardavėjas) ir pasirinkite, kokios tarmės (aukštaičių ar žemaičių) atstovu norėtumėte būti. Įsivaizduokite, kad nuėjote į turgų ir norite parduoti (pardavėjas) ir pirkti (pirkėjas) duonos, pieno, žąsį ir antį.

Suvaidinkite situaciją, pabandykite kalbėti tarmiškai.

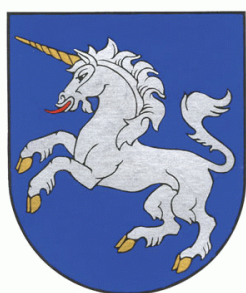

3.3 Tarmės

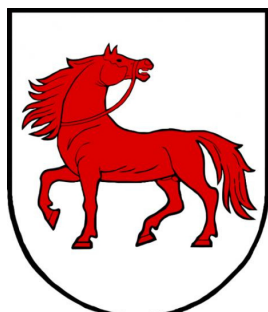
3. Aukštaitijos simbolis visada buvo arklys, o Žemaitijos – meška. Pasidomėkite, ką galėtų reikšti šie simboliai. Nuspalvinkite iliustracijas.

4. Apžiūrėkite Lietuvos miestelių herbus. Išsiaiškinkite, kokiuose Lietuvos regionuose įsikūrę šie miesteliai ir kokiomis tarmėmis ten kalbama. Sukurkite savo įsivaizduojamo miesto, miestelio ar kaimo herbą.

Merkinė

Krokialaukis

Meškuičiai

